

zení, v němž bude řádně zastoupen a bude moci své nároky uplatnit. Dotčená rozvrhová usnesení spadají do doby, kdy se vnucená správa vedla, a jich se proto pozdější zrušení dotčené exekuce netýká. Jde jen o to, aby onen úsek exekučního řízení byl správným způsobem vyřazován. Aby stát mohl svůj nárok uplatňovat, musí mu býti nejdříve rozvrhovým usnesením přiznán, neboť ten, kdo není vymáhajícím věřitelem, musí hledět na ustanovení § 127 ex. ř. přihlásiti nárok na přebytky z vnucené správy pro úroky a anuity pod jeho ztrátou k rozvrhovému roku.

Čís. 16906.

Nemocenská pokladna čs. státních drah nebyla před účinností vlád. nař. č. 163/1937 Sb. z. a n. samostatnou právnickou osobou.

Nároky uvedené nemocenské pokladny, mezi něž patřil i její nárok na náhradu dávek poskytnutých pojištěncům proti tomu, kdo zavinil jejich úraz, byl oprávněn vymáhati stát.

(Rozh. ze dne 4. května 1938, Rv I 474/37.)

Československý stát (železniční správa) se na žalovaném domáhal mimo jiné zaplacení 5.257 Kč s přísl. z toho důvodu, že nemocenská pokladna československých státních drah vynaložila onu částku na léčení jejího pojištěnce (železničního zaměstnance) Eduarda K., jenž byl zaviněním žalovaného zraněn při nárazu automobilu na železniční závoru. Soud první stolice uznal co do částky 2.908 Kč s přísl. rozsudkem ze dne 19. dubna 1936 podle žaloby. Odvolací soud zamítl žalobu zcela.

Nejvyšší soud obnovil co do částky 2.908 Kč s přísl. rozsudek soudu první stolice.

Důvody:

Otázku, zda nemocenskou pokladnu československých státních drah jest pokládati za právnickou osobu nebo ne, a s tím souvisící otázku aktivní legitimace žalujícího státu, neposoudil odvolací soud správně. Z ustanovení §§ 1, 29 a 35 stanov nemocenské pokladny čs. státních drah jest zřejmé, že nemocenská pokladna čs. státních drah, zřízená podle § 53 zákona č. 33/1888 ř. z., byla zařízením státním, jež zastupovala a spravovala státní správa železniční. Z uvedených ustanovení lze tedy usuzovati, že nemocenská pokladna čs. státních drah nebyla samostatnou právnickou osobou. Že tomu tak jest, vyplývá zejména i z toho, že pozdějším vládním nařízením č. 163/1937 Sb. z. a n. o zřízení nemocenské pojišťovny československých státních drah bylo teprve výslovně stanoveno v § 2, že tímto nařízením v platnost uvedená pojišťovna je právnickou osobou,

může svým jménem nabývatí práv a se zavazovati, může žalovati a býti žalována. V důvodové zprávě k § 1 a 2 uvedeného vlád. nař. bylo vyloženo, že ani dřívější nemocenská pokladna c. k. rakouské státní správy železniční, ani po převratu nemocenská pokladna československých státních drah neměla samostatné právní subjektivity, že byla spravována státní správou železniční a že dozorčím úřadem bylo ministerstvo železnic. Uvádí se tam výslovně toto:

»Nejvýznačnější změny v zákonném podkladě nemocenské pokladny čs. státních drah byly provedeny zákonem z 9. října 1924, č. 221 Sb. z. a n. ve znění právních předpisů jej měnících a doplňujících — v dalším znění zvaným »pojišťovací zákon« (poj. zák.) — a zákonem z 15. října 1925, č. 221 Sb. z. a n. Oběma těmito zákonům bylo při zachování nemocenské pokladny čs. státních drah vyhověno přizpůsobením okruhu členstva a dávek v nových stanovách, v nichž byla nemocenská pokladna označena jako zařízení, které hoví ustanovení § 5, písm. b), poj. zák. a § 22, odst. 1, zák. č. 221/1925 Sb. z. a n., a v nichž bylo uvedeno, že v tuto nemocenskou pokladnu se mění dnem 1. července 1926 dosavadní nemocenská pokladna čs. státních drah, zřízená podle § 53 zákona č. 33/1888 ř. z. O p r á v n í p o v a z e n e m o c e n s k é p o k l a d n y n e b y l o a n i v n o v ý c h s t a n o v á c h j a s n ě v y s l o v e n o, z d a j e p o u h ý m v n í t ř n í m z a ř í z e n í m s t á t n í s p r á v y ž e l e z n i c n í c í p r á v n í c k o u o s o b o u. O této otázce nebylo autoritativně rozhodnuto ani nejvyšším správním soudem, ani nejvyšším soudem. Poněvadž pak samostatná právní subjektivita nemocenské pokladny se nepodává výslovně ze stanov ani z příslušných zákonných ustanovení, ač jinak tato okolnost bývá pozitivní normou výslovně určována (§ 15 zák. č. 33/188 ř. z. (§§ 23 a 74 poj. zák. a § 13 zák. č. 221/1925 Sb. z. a n.), a poněvadž ani původní nemocenská pokladna nebyla za právnickou osobu pokládána, byl zastáván právní názor, že nemocenská pokladna ČSD. je pomocným vnitřním zařízením státní správy železniční b e z s a m o s t a t n é p r á v n í o s o b n o s t i, pro něž poskytl právní podklad jednak § 5, písm. b), poj. zák., jednak pak § 22 zák. č. 221/1925 Sb. z. a n.

Z dosavadní struktury vyplynuly některé nedostatky, které se jeví ve zmíněné již sporné otázce, není-li nemocenská pokladna právnickou osobou, a v otázkách s tím souvisících, jako potřeba jednotné úpravy knihovních zápisů nemovitostí, otázka nároku nemocenské pokladny na finanční úlevy podle § 254 poj. zák. a § 44 zák. č. 22/1925 Sb. z. a n., otázka práva autonomních sborů k zastupování nemocenské pokladny na venek, otázka povahy nemocenského pojištění, zřízení rozhodčího soudu, otázka povinnosti členů autonomních sborů k zachovávaní mlčenlivosti, otázka povinného placení členských příspěvků do podpůrného fondu a j.

Uvedené okolnosti, svědčící o zvláštních poměrech nemocenské pokladny ČSD. značně se lišících od poměrů jiných nositelů nemocenského

pojištění, jasně ukazují, že je zcela odůvodněným, aby pro nemocenské pojištění u stát. drah byl zřízen samostatný nositel tohoto pojištění, vyhovující svou strukturou a obsahem pojištění jak zájmům pojištěnců, tak i zájmům státních drah jako největšího podniku státní správy. K tomu hledí také úprava podle tohoto vládního nařízení, kterou lze vzhledem k jejímu obsahu posuzovati jako opatření pro účelnou úpravu veřejné správy podle čl. I zák. č. 109/1934 o mimořádné moci nařizovací ve znění zák. č. 163/1936 Sb. z. a n. Touto úpravou se dává v úseku veřejné správy, jakým je zajisté nemocenské pojištění zaměstnanců státních drah, pevný právní podklad jednomu z největších nositelů sociálního pojištění, řeší se veškeré sporné otázky ve věcech povahy právní, organizační a finanční, zjednodušuje se a jednotně upravuje řízení a zajišťuje se soustředění agend nemocenské pojišťovny v rámci správy podniku ČSD. proti event. oddělené správě této pojišťovny ke škodě zájmů státní správy.«

Neměla-li tedy nemocenská pokladna československých státních drah povahy právnické osoby a byl-li důsledkem toho stát povolán k uplatnění nároku nemocenské pokladny československých státních drah, jde jen ještě o to, zda je v souzeném případě odůvodněn žalobní nárok státu, opřený o ustanovení § 246 zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. a o ustanovení § 26 stanov uvedené nemocenské pokladny.

Podle ustanovení § 5, lit. b), zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. ve znění čl. I § 5, lit. b), vlád. nař. č. 112/1934 Sb. z. a n. a věst. min. žel. č. 34 z roku 1934 převzala nemocenská pokladna čs. státních drah pojištění zaměstnanců čs. státních drah pro případ nemoci, invalidity a stáří (§ 1 a 2 stanov). Podle ustanovení § 26 stanov řečené nemocenské pokladny ve znění stanoveném úředním věstníkem min. železnic č. 34 z roku 1934 ve shodě s ustanovením § 246 zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. ve znění čl. I § 246 vlád. nař. č. 112/1934 Sb. z. a n. přejde náhradní nárok člena nemocenské pokladny a jeho rodinných příslušníků, poskytla-li nemocenská pokladna pojistnou dávku, až do výše poskytnuté dávky a dosáhla-li dávka nároku nebo převýšila-li jej, tedy cele na nemocenskou pokladnu, jež je pak sama oprávněna vymáhati na třetí osobě náhradu, která na ni přešla. Nemocenská pokladna jako zařízení státní má tedy podle těchto zákonných ustanovení nárok na náhradu dávek svým pojištěncům poskytnutých vůči tomu, kdo úraz pojištěncův zavinil a za jeho následky odpovídá, ježto nárok poškozeného přechází podle zákona na nositele pojištění.

Bylo-li v souzeném případě zjištěno, že nemocenskou pokladnou čs. státních drah bylo z důvodu úrazu zraněného zaměstnance čs. státních drah Eduarda K. vyplaceno na nemocenském za dobu 12 týdnů, za jeho převoz do nemocnice a na útratách ošetrovacích a lékařských částku 2.908 Kč a že toto plnění bylo zaviněno jednáním žalovaného, jest žalobou uplatňovaný regresní nárok, který se opírá o shora uvedené ustanovení, co do této částky odůvodněn. Bylo proto dovolání

v tomto směru vyhověti a obnoviti rozsudek soudu první stolice. Posuzuje se věc s vyloženého právního hlediska, podle kterého jest nárok žalobní co do částky 2.908 Kč odůvodněn již s hlediska zákonné cese, netřeba se zabývati dalšími vývody dovolání, zejména po té stránce, že nárok žalobní je v celé výši odůvodněn postupem Eduarda K. z prohlášení ze dne 3. prosince 1932.

Čís. 16907.

Úmluva o výši náhrady hotových výloh a odměny vyrovnacího správce ve smyslu § 38, odst. 3, vyr. ř. je právní jednání, jež upravuje jak pochybnou výši nároku správce, tak pochybnou výši závazku dlužníka (§ 1380 obč. zák.).

Nejde o vzdání se (§ 1444 obč. zák.) části nároku vyrovnacího správce na odměnu a náhradu hotových výloh, nýbrž o neplatnou úmluvu správce s dlužníkem o výši uvedeného nároku, jestliže se vyrovnací správce s dlužníkem dohodli o určité výši onoho nároku, o němž v té době nebylo pravoplatně rozhodnuto, a zavázali se vzíti zpět rekursy podané proti usnesení vyrovnacího komisaře, jimiž byl nárok ten upraven.

(Rozh. ze dne 4. května 1938, Rv I 1013/37.)

Dne 16. října 1936 se žalobkyně jako vyrovnací dlužnice zavázala zaplatiti žalovanému jako vyrovnacímu správci 8.000 Kč, při čemž oba smluvci vzali zpět své rekursy proti usnesení vyrovnacího komisaře ze dne 19. srpna 1936, jímž byly určeny odměna a hotové výlohy žalovaného částkou 9.668 Kč 85 h. O uvedených rekursech bylo však již dne 3. října 1936 rozhodnuto tak, že uvedená odměna a hotové výlohy žalovaného byly sníženy na 4.976 Kč 10 h, a stranám bylo ono usnesení rekursního soudu doručeno 29. října 1936. Ježto žalobkyně zaplatila při sjednání řečené úmluvy hotově 6.000 Kč, domáhá se na žalovaném zaplacení 1.023 Kč 90 h s přísl., tvrdíc, že ona úmluva byla dle § 38, odst. 3, vyr. ř. neplatná. Soud první stolice uznal podle žaloby, kdežto odvolací soud zamítl žalobu.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek soudu první stolice.

Důvody:

Jde o to, zda právní jednání, jež strany rozepře dne 16. října 1936 sjednaly, jest úmluvou vyrovnacího správce s dlužníkem o výši náhrady hotových výloh a o odměně ve smyslu § 38, odst. 3, vyr. ř. č. 64/1931 Sb. z. a n., nebo zdali je to vzdání se (§ 1444 obč. zák.) vyrovnacího správce části nároku na odměnu a náhradu hotových výloh.

Vzdání se je právní jednání, jímž věřitel upouští od svého práva nebo jeho části tak, že jest to jen k prospěchu dlužníka a na újmu věřitele.